

NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA LETO 2022

UVOD

Knjižnica Miklova hiša je ena od 58 splošnih knjižnic v Sloveniji, ki opravljajo javno službo na področju knjižnične dejavnosti in sicer za območje občin Ribnice, Sodražice in Loškega Potoka. V svoji mreži tri organizacijske enote, in sicer osrednjo knjižnico v Ribnici in dve krajevni knjižnici, Knjižnica Sodražica in Knjižnica Loški Potok. Na območju je 13.555 prebivalcev, od tega jih je v Ribnici 9.477, v Sodražici 2.283 in v Loškem Potoku 1.795.

V naštetih občinah, ki tvorijo Upravno enoto Ribnica, imamo od vzgojno izobraževalnih institucij le osnovne šole in vrtce. Prav tako je iz vseh treh občin velika dnevna migracija na delo v druge kraje. V domačem okolju ljudje dobijo delo v majhnem številu domačih podjetij (predvsem lesna in kovinska industrija), veliko pa se jih ukvarja z obrtmi.

V dveh občinah, Ribnici in Loškem Potoku, je tudi dom upokojencev. V Ribnici in Sodražici so tudi varstveno delovni center in bivalne enote, kjer obravnavajo skupine s posebnimi potrebami. Na področju Upravne enote Ribnica živi tudi romsko prebivalstvo.

Okolje delovanja knjižnice je pretežno tradicionalno – ruralno. Knjižnica s svojo intelektualno, kulturno in tudi socialno usmeritvijo izvršuje dejavnost središča znanja, kulture in srečevanja.

1.1. POSLANSTVO

Knjižnica želi postati središče kulturnega, izobraževalnega, informacijskega in socialnega življenja. Glede na sodobne potrebe po komunikaciji lahko dodamo še vlogo knjižnice kot komunikacijskega središča, pa naj gre za tehnološko, informacijsko vozlišče ali pa samo za prijeten in odprt prostor, kjer se ljudje radi srečujejo. Knjižnica Miklova hiša je zasnovana na združitvi njenih klasičnih nalog (izposoja knjižničnega gradiva, spodbujanje in promocija branja), sodobnih potreb uporabnikov in zahtev okolja (novi mediji in informacijski viri, izobraževanje, informacijska pismenost, občutek za

pripadnost lokalni skupnosti, podpiranje etnične, kulturne in jezikovne raznolikosti, druženje), tako da uporabnikom nudi prijazno in spodbudno okolje za raznovrstne dejavnosti. Knjižnica s svojim delovanjem pomembno prispeva k družbenemu, gospodarskemu, kulturnemu in socialnemu razvoju okolja.

Knjižnica Miklova hiša Ribnica skrbi za usklajevanje nabavne politike gradiva na svojem območju, spremlja in usmerja strokovno delo na podlagi dogovorjene knjižničarske politike ter neposredno pregleduje delo krajevnih knjižnic, skrbi za strokovno izpopolnjevanje knjižničarskih delavcev, svetuje in zbira podatke o delovanju knjižnic na svojem območju ter vodi njihov razvid.

Knjižnica je nosilka kulturnega, informacijskega, izobraževalnega in socialnega življenja, ki razpolaga z lastno bazo podatkov, se povezuje z drugimi knjižnicami ter vodi in organizira medknjižnično izposajo.

Pri svojem delu se Knjižnica Miklova hiša povezuje s Centrom za razvoj knjižničarstva pri NUK, z osrednjo območno Knjižnico Mirana Jarca iz Novega mesta, z Združenjem splošnih knjižnic in Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije ter z območnimi knjižnicami za medknjižnično izposajo, skupno organizacijo dogodkov in deljenje znanj. Na lokalni ravni se povezujemo z občinami, vrtci in osnovnimi šolami na našem območju, s katerimi usklajeno sodelujemo pri dejavnostih za širjenje bralne kulture, ter šolskimi knjižnicami za promocijo branja ter usklajevanje dostopnosti knjižnega gradiva za šolarje. Povezujemo se tudi z lokalnimi zavodi in društvi za skupno izvajanje projektov in skupno promocijo dejavnosti.

NAČRT NAKUPA GRADIVA ZA LETO 2023

Načrtovanje nabave knjižničnega gradiva in izgradnje knjižnične zbirke je skladno z zakonskimi podlagami in strokovnimi priporočili:

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, 87/01 in 96/02 in 92/15)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, 73/03 in 70/08)
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Miklova hiša (Ur.l.RS 76/02, 5/06 , 47/11 in 145/2020)

- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: za obdobje 2018-2028 (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018)

IZBOR GRADIVA

1. POTREBE OKOLJA

Bogastvo naroda je v razvijanju znanja in sposobnosti, zato bo knjižnica vsem prebivalcem zagotavljala enake možnosti za dostop do publikacij in informacij na vseh medijih ter zadovoljevala njihove kulturne, informacijske, izobraževalne, raziskovalne, komunikacijske in socialne potrebe. S tem bo omogočala njihov osebni razvoj ne glede na njihove finančne, intelektualne ali druge zmožnosti oziroma potrebe.

Za zadovoljevanje informacijskih potreb občanov bomo nabavljali periodiko v slovenskem in v tujih jezikih, gradivo z informacijami javnega značaja, strokovno gradivo z informacijami, ki pomagajo k boljši organizaciji vsakdanjega življenja, podatkovne zbirke in elektronske vire.

Za zadovoljevanje izobraževalnih potreb bomo zagotavljali gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti, za različne starosti in za različne namene (permanentno izobraževanje, prostočasne aktivnosti, osebna rast), ki bo na različnih nosilcih in medijih.

Pri zadovoljevanju raziskovalnih potreb bomo posebno pozornost posvetili spoznavanju, preučevanju in raziskovanju preteklosti in sedanosti lokalnega okolja, kar bomo podpirali z zbiranjem vseh vrst domoznanskega gradiva, sodelovali z osnovno šolo pri zagotavljanju potrebnih virov za prve procese raziskovanja, podpirali raziskovalno delo v okviru seminarskih in diplomskih nalog srednješolskega izobraževanja in visokošolskega študija.

Kulturne potrebe bomo zadovoljevali z izgradnjo kvalitetnih zbirk leposlovnega gradiva za različne starosti, okuse in zahtevnostne stopnje ter s ponujanjem različnih virov pretočnih video in avdio vsebin predvsem v slovenskem, pa tudi tujih jezikih.

2. KRITERIJI IZBORA IN ZASTOPANOST

Nakup knjižnega gradiva obsega predvsem zadnje izdaje založniške produkcije. Izjema je starejše gradivo, ki ga knjižnica potrebuje ali za izgradnjo domoznanske zbirke ali v primeru poškodbe oziroma izgube. V primeru, da uporabnik izrazi željo po gradivu, ki ga knjižnica nima, se navedeno reši z medknjižnično izposojjo.

V nakup knjižnega gradiva bodo vključene publikacije vsaj 50 slovenskih založb.

Knjižnica Miklova hiša ponuja uporabnikom slovenski portal Biblos, preko katerega je možna izposoja elektronskih knjig ter Audibook, mobilno aplikacijo za izposajo zvočnih knjig.

Prek OOK Knjižnica Mirana Jarca ponujamo tudi dostop do angleške spletne enciklopedije Encyclopedia Britannica in e-knjig EBSCO Host E-books ter dostop do video vsebin prek portala Kanopy. Prav tako smo naročeni na storitev pretočnih video vsebin, ki omogoča ogled slovenskih filmov BSF (Baza slovenskih filmov). Ponujamo tudi dostop do spletnih publikacij, revij in časopisov v slovenskem in tujih jezikih PressReader.

Pri izboru gradiva bomo upoštevali potrebe odraslega prebivalstva ter otrok in mladine ter skrbeli za izbor kvalitetnega gradiva s poudarkom na izvirni slovenski in prevodni literaturi, humanistiki ter strokovni literaturi.

V skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice v letu 2022 načrtujemo ustrezen izbor gradiva, sestavljen iz 50% naslovov strokovnega in 50% naslovov leposlovnega gradiva na tiskanih in drugih medijih. Ta odstopa od priporočil v Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe zaradi specifik lokalnega prebivalstva. V občinah Ribnica, Sodražica in Loški Potok ni ne srednjih ne visokih šol, prav tako ne večjih tehnoloških podjetij; prebivalstvo je pretežno ruralno, prevladujoča dejavnost je obrtna. Potrebam prebivalstva se prilagajamo s povečanim deležem leposlovnega gradiva.

Mladim bralcem bomo namenili 30% naslovov gradiva v okviru letnega prirasta. Pri tem bomo posebno pozornost namenili izboru kvalitetnih del za otroke in mladino (nagrajene knjige, domača branja in bralne značke, gradivo za tekmovanja).

Knjižnica zbira različne vrste knjižnega in neknjižnega gradiva: monografije, periodiko (časopise in časnike), zgoščenke, DVD-je, CD-je, zvočne knjige, podatkovne zbirke ter diplomska in magistrska dela domoznanskega pomena.

Knjižnica bo v letni nakup gradiva vključila 78 enot odraslih in mladinskih CD-jev in DVD-jev ter ostalega neknjižnega gradiva. Načrtovan nakup je manjši od normativov zaradi močno zmanjšanega zanimanja za izposajo CD-jev in DVD-jev. Sredstva so delno preusmerjena na digitalizirane podatkovne zbirke video vsebin (Kanopy, Baza slovenskih filmov).

Načrtujemo nakup 100 licenc zvočnih knjig in najmanj 60 licenc e-knjig.

Knjižnica v nakup vključuje monografske publikacije, serijske publikacije in elektronske publikacije v okviru finančnih sredstev.

V zbirko bomo vključili tudi nakup 100 tekočih naslovov periodičnega tiska - časnikov in časopisov.

Glede na predvidena sredstva Občine Ribnica, Sodražica in Loški Potok, lastna sredstva ter sredstva Ministrstva za kulturo načrtujemo nakup 2.132 enot knjižničnega gradiva, (0, 16 enot na prebivalca), od tega načrtujemo nakup 1.872 enot knjižnega gradiva (0, 14 enot na prebivalca).

MOŽNOSTI DOSTOPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

V 13. členu Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02) je določeno število ur odprtosti knjižnice glede na vrsto knjižnic, ki ga dosegamo v 100% tako v osrednji kot v krajevnih knjižnicah. Osrednja knjižnica je odprta 53 ur na teden, obe krajevni knjižnici skupaj pa sta tedensko odprti 23 ur; knjižnica Sodražica 18 ur, Loški Potok pa 5 ur tedensko. V času poletnih počitnic med 1. julijem in 31. avgustom Knjižnica Ribnica in Knjižnica Sodražica obratujeta po skrajšanem delovnem času (Ribnica 40 ur, Sodražica 16 ur).

DOMOZNANSTVO

Domoznanska dejavnost v knjižnicah pomeni zbiranje, strokovno obdelavo in ustrezno hranjenje domoznanskega gradiva ter posredovanje informacij iz tega gradiva.

Omogoča raziskovanje in predstavljanje lokalnega prostora. Temelji na tradiciji in zakonodaji. Osnovni namen domoznanske dejavnosti v knjižnici je omogočanje prebivalcem oziroma uporabnikom tekoče informiranje o aktualnih dogodkih in dogajanju na njihovem območju ter seznanjanje z razvojem okolja. Hkrati pa mora omogočiti uporabnikom vpogled v zgodovinske, geografske in druge vire, ki jih knjižnica pridobiva z zbiranjem, obdelovanjem in hranjenjem tudi starejšega domoznanskega gradiva. V sodelovanju z Občino Ribnica smo v letu 2021 začeli načrtno zbirati in predstavljati diplomska, magistrska in doktorska dela študentov z območja občine Ribnica.

V letu 2023 nameravamo nadaljevati z načrtno izgradnjo domoznanske zbirke naše knjižnice.

SPODBUJANJE BRANJA IN BRANJE KULTURE

Program dejavnosti knjižnico bogati, družbo v kateri izvajajo svoj program pa socializira, intelektualizira in vnaša višji kulturni nivo bivanja. Knjižnica se na ta način z izvajanjem svojega programa vključuje v vseživljenjsko učenje.

Za spodbujanje branja in bralne kulture organiziramo različne dejavnosti za različne generacije:

Za predšolske otroke:

- pravljичne urice,
- pravljичne urice v angleščini,
- ustvarjalne in učne delavnice,
- vrtec na obisku.

Za osnovno šolo:

- bibliopedagoške ure za učence osnovnih šol,
- bralna akcija Poletavci – Poletni bralci,
- Poletavski knjižni izziv.

Za odrasle:

- druženje z varovanci Varstveno delovnega centra,

- srečanja v Domu za ostarele,
- razstave
- predavanja, domoznanski večeri, literarni večeri, potopisi, okrogle mize, glasbeno pripovedni večeri
- Knjižnica pod krošnjami (v sodelovanju z zavodom Divja misel)
- Koncertni abonma Ribnica (v sodelovanju s podjetjem Inotherm)

PROMOCIJA ZBIRKE

Knjižno zbirko, dejavnosti za dvig bralne kulture in druge aktivnosti knjižnice promoviramo na naši spletni strani www.knjiznica-ribnica.si, na družabnih omrežjih (facebook, instagram), Youtube kanalu knjižnice ter v lokalnih medijih, časopisih, radiu in televiziji: tako z ažurnimi obvestili glede dogajanja v knjižnici kot v prispevkih, v katerih promoviramo kakovostno literaturo. Poleg tega bomo nadaljevali z objavami na domoznanskem portalu Kamra ter vpisi anotacij kvalitetnih priporočenih knjig na Dobreknjige.si. Nadaljevali bomo s načrtno promocijo e-gradiva, t.j. e-knjig, zvočnih knjig in ostalih digitalnih publikacij ter z načini dostopa in uporabe tovrstnega gradiva.

Ribnica, 9.11.2022

Pripravila: Nastja Hafnar, direktorica